

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Restitvzione Spoliatorvm. Titvlvs V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

gentis, ante litem contestatam objectus, nisi de re judicata, transacta, seu finita excipiat litigator, litem contestationem non impediatur, nec regardet: licet dicat objector quod rescriptum non fuisset obtentum, si, quae sunt impetranti opposita, fuissent exposita deleganti.

CAP. II.

Per exceptionem peremptoriam, non fit litem contestatio. Ioan. Andr.

Bonifacius VIII.

Spoliatio ab auctore libello, ex parte rei exceptio peremptoria proponatur, nequaquam per hoc litem contestatio intelligitur esse facta. Imò ea non obstante (nisi sit de illis exceptionibus, quae litem contestationem impediunt) fieri oportebit eadem.

DE IURAMENTO CALUMNIAE.

TITVLVS IV.

CAP. I.

Non est de substantia, quod statim post litem contestatam iuratur de calumnia. Ioan. Andr.

Bonifacius VIII.

Si de calumnia, seu de veritate dicenda, in primo litem exordio non iuretur (ut debet) poterit postmodum in qualibet parte litem iurari: cum huiusmodi iuramenta praestari ab initio, de substantia ordinis iudicarii non existat.

Non annullatur processus, licet facti omittatur calumnia iuramentum. h. d.

Propter omissionem quoque tacite in tota causa calumniae iuramentum, iudicialis processus, alias factus legitime, non est nullus, nec etiam annullandus.

Præcipit quod in spiritualibus simul de calumnia, & de veritate iuretur. Ioan. Andr.

Quamvis a in causis spiritualibus (in quibus debet de veritate dicenda iurari) canones non indicant alicui calumniae iuramentum: nos tamen (quia frequenter calumniari videmus in ipsis) utile reputamus, quod simul (sicut plerique observant) tam de veritate dicenda, quam de calumnia (ut via pracludatur calumniis) iurari debeat in eisdem.

CAP. II.

In causa appellationis iurari debet de calumnia, & veritate dicenda.

Idem.

In appellationis causa (quanquam in principali iuratum fuerit) praestare debemus calumniae iuramentum. Et idem in iuramento de veritate dicenda volumus observari.

Procurator deputatus post iuramentum calumniae, iurabit de calumnia. h. d.

Procuratores quoque (qui post iuramentum calumniae deputantur) teneri volumus (ut calumnia vitetur ab ipsis) ad subeundum huiusmodi iuramentum: etiam si a suis dominis, quid ponere, aut respondere, seu agere debeant, sint instructi.

Iudex quoties sibi videtur, exegit iuramentum malitiae: etiam si de calumnia, vel veritate iuratum sit. Ioan. Andr.

In omnibus autem causis, nedum antè, sed etiam postquam litem fuerit contestata; si de veritate, si de calumnia sit iuratum in ipsis, potest iudex a partibus exigere iuramentum malitiae, quoties viderit expedire.

a Cetera istum nota, quod iuramentum de calumnia differt a iuramento de veritate. l. 1. §. quod observari. 6. eod. Nam iuramentum de calumnia est de credulitate: unde si aliud sit, non est perjurium, quoniam admodum dicitur de iuramento partem respondentem articulo per non credit, neg. respondenti confitetur sed solum relevat ad iuramentum ab onere probandi. Pet. de Anc. Font.

CAP. III.

Procurator habens speciale mandatum iuratur de calumnia. Ioan. Andr.

Idem.

Nihil a tibi iudex iniuriam fecisse censetur, qui procuratorem tui adversarii constitutum, ad causam habentem super hoc speciale mandatum, admittit praestandum in ea calumniae iuramentum.

DE RESTITUTIONE SPOLIATORVM.

TITVLVS V.

CAP. I.

In civilibus non admittitur spoliatio exceptio, facta a alio quam ab auctore. In criminalibus admittitur facta a non tam modo sit de tota substantia vel maiori parte. Exceptio probanda debet intra quindecim dies: aliter sit condemnatio expensarum. Ioan. Andr.

Innocentius IV. in Concilio Lugdun.

Requens b & assidua nos quæria circumfertur, quod spoliatio exceptio nonnunquam in iudiciis calumniosè proposita, causas ecclesiasticas impedit & perturbat: dum enim exceptioni insistant, appellationes interponi contingit, & sic iuramentum de perjurio; perimitur causæ cognitio principalis: & propterea nos, qui voluntarios labores appetimus, ut quietum aliis præparemus, finem litibus cupientes imponi, & calumniae materiam amputare: Statuimus, ut in civilibus negotiis, spoliatio objecta (quæ ab alio, quam ab auctore facta proponitur) iudex in principali procedente non postponat. Sed si in civilibus ab auctore, in criminalibus autem se spoliatum reus asserat, a quoquoque intra quindecim dierum spatium (post diem, in quo propositur) quod asserit comprobabit: alioquin in expensis, quas interim actor ob hoc fecerit (iudiciali taxatione præhabita) condemnatur: alias (si iudex æquum visum fuerit) puniendus. Illum autem spoliatum intelligimus in hoc casu (cum criminaliter accusatur) qui non sua substantia, vel maiori parte ipsius se per violentiam destitutum affirmat: & secundum hoc loqui canones, non credendum est intellectum: quia nec nodi contendere, nec inermes inimicis opponere nos debemus: habet enim spoliatus privilegium, ut non possit ex sui iam evicti.

Exceptio de spoliatioe facta a tertio, contra verum solum a iudice statuendum debet restitutionem petere, aliter auctoritate non obstante. Ioan. Andr.

Solet a autem inter scholasticos dabitur a spoliato a tertio, de spoliatioe contra suum auctorem exceptio, an ei tempus a iudice debeat indulgeti, intra quod restitutionem imploret: ne forte sic velint exire, ut omnem accusationem eludat, quod satis equum & iustum consonum æstimamus. Quod si intra tempus indultum restitutionem non petierit, & causam cum peccato, non ducat ad finem: non obstante spoliatioe exceptione deinceps poterit accusari.

Agenti super rebus ecclesiasticis, non obstat exceptio spoliatioe privatarum rerum, vel e converso. Ioan. Andr.

Ad hoc sancimus, ut rerum privatarum spoliatio agentis super ecclesiasticis, vel e contrario, nullatenus opponatur.

CAP. II.

Ecclesia, qua petit restitutionem decimarum (quæ se dicuntur)

a De intellectu vide Matthæum sing. 149. incip. nota, quod dominus, adde Innoc. & Alexan. in l. qui bona. §. si alieno. ff. de damn. infest. b vide Matthæum de assidua decem. c in conturbat. d in antiq. Codic. no. filii domi. e extra. p. 101.

parociam alterius possidisse non auditur, nisi probet possessionem legitimam. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Ad decimas 4, quas canonici & sancti Nicolai se fecerunt intra parociam ecclesie clericis possidisse aliquandiu, & eis per eundem clericum spoliatos fuisse, nequaquam debent restitui, nisi evidenter docuerint, quod earum possessionem legitime assecuti fuissent. Quia eas occupasse iniuste verisimiliter presumuntur, cum proveniant ex preiudiciis intra alienam parociam constitutis. Sitque manifestum (nisi aliud ostendatur) eas de iure communi ad eandem ecclesiam pertinere.

DE DOLO ET CONTUMACIA.

TITVLVS VI.

CAP. I.

Altor contumax condemnatur in expensis: nec citatur ulterius ad suam petitionem reus, nisi caveat de veniendi & comparandi.

Innocentius IV. e

Actor qui ad terminum venire, ad quem citari adversarium fecerat, non curavit, venienti reo in expensis 4, (propter hoc factis legitime) condemnatur. Ad citationem aliam minime admittendus, nisi sufficienter raverit, quod in termino fideliter debeat comparere.

CAP. II.

Iudex appellatorem & recedentem citare ulterius non tenetur, si auit in causa procedere: nisi forsitan appellations renunciet. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Eum, qui a tua interlocutoria vel gravamine, quod per te sibi proponit illatum, a tua presentia recedit appellans, (cum protestari videatur hoc ipso se nolle coram te de cetero litigare) citare ad alia, quae postea in iudicio facienda incumbunt, vel etiam ad sententiam audiendam, (nisi sponte appellations suae renunciet) non tenetur. Nec ideo minus (quod in eius absentia processeris) tuus processus validus reputari debet.

CAP. III.

Iudex appellatorem & recedentem citare ulterius non tenetur, si auit in causa procedere: nisi forsitan appellations renunciet. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Eum, qui a tua interlocutoria vel gravamine, quod per te sibi proponit illatum, a tua presentia recedit appellans, (cum protestari videatur hoc ipso se nolle coram te de cetero litigare) citare ad alia, quae postea in iudicio facienda incumbunt, vel etiam ad sententiam audiendam, (nisi sponte appellations suae renunciet) non tenetur. Nec ideo minus (quod in eius absentia processeris) tuus processus validus reputari debet.

Iudex appellatorem & recedentem citare ulterius non tenetur, si auit in causa procedere: nisi forsitan appellations renunciet. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Eum, qui a tua interlocutoria vel gravamine, quod per te sibi proponit illatum, a tua presentia recedit appellans, (cum protestari videatur hoc ipso se nolle coram te de cetero litigare) citare ad alia, quae postea in iudicio facienda incumbunt, vel etiam ad sententiam audiendam, (nisi sponte appellations suae renunciet) non tenetur. Nec ideo minus (quod in eius absentia processeris) tuus processus validus reputari debet.

Iudex appellatorem & recedentem citare ulterius non tenetur, si auit in causa procedere: nisi forsitan appellations renunciet. Ioan. And.

VT LITE PENDENTE NIHIL INNO-

RETUR.

TITVLVS VIII.

CAP. I.

Si ex duobus litigantibus electus alter decedat, renunciet, vel a prosecutione causa excludatur, si lite pendente cum reliquo fuerit alia electio facta, non tenet.

Bonifacius VIII.

Dispensis, quae propter electiones diversas ecclesiae patiuntur interdum, occurrere cupientes: Statuimus, ut si (aliquibus apud sedem Apostolicam, vel alibi litigantibus, super electionibus de se in discordia celebratis) aliquem ipsorum mori, vel suo iuri renunciare, aut a prosecutione ipsius contigerit quoquo modo excludi: ad electionem aliam (lite super electione superstitis electi pendente) nullatenus procedatur. Alias attentata contra hoc electio, ipso iure viribus non subsistat.

CAP. II.

Si beneficiatus (contra quem super beneficio litigatur) cedit, vel decedit, si alius lite pendente cum superstitis fuerit electus, non valet electio. Si vero aliqui (quorum inter sit) ad defensionem litis velint admitti, in eo statu, in quo erant causa, admittentur. Ioan. And.

Idem.

Si iij (contra quos super dignitatibus, personatibus, vel aliis ecclesiasticis beneficiis, quae possident a litigatur) lite pendente cedant, vel forte decedant: ne propter novos adversarios (qui malitiose interdum petitoribus furrogantur) litigia in ecclesiarum dispendium prorogari contingat: statuimus, ut dignitates, personatus vel beneficia huiusmodi (donec contra superstitis lis finita fuerit) aliis nullatenus conferantur, nec ad ea eligatur quispiam, vel etiam presentetur. Quod si fecus actum fuerit, eo ipso tenum habeatur. Sane si ad defensionem ipsius litis, aliqui quorum intererit, petierint se admitti, eos in illo statu, in quo ipsam invenerint, decernimus admittendos.

DE CONFESSIS.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Super facto negativo per partem improbabili (si iudici videbitur) est admittenda positio. Dominicus.

Innocentius IV. in concil. Lugdunensi.

Statuimus 6, ut positiones negativas (quae probati non possunt nisi per confessionem adversarii) iudices admittere possint, si aequitate suadente viderint expedire.

CAP. II.

Severi iustus positionibus respondere recusat, vel si contumaciter recedit, habeantur pro confessis: secus si prius quam se iustus esset, contumax fuerat: nam tunc procedatur contra eum tanquam contra contumacem. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Si post praestitum veritatis aut calumniae iuramentum, reus vel procurator ipsius, positionibus ab adversario sibi factis interrogatus, iustusque a judi-

a. Reg. Phil. & Pet. de Anch. cap. quod in beneficiis non est vera possessio, & illa est causa quare in talibus suis possessoria, sicut in profanis: & limitant istum textum Anch. & Dominicus, non procedere in petitoribus decedentibus: neg. obstat Clem. 8. si abero. in eod. quia illa intelligitur, quando nulla sit pendens mortuus petitoris: item limitatur text. quando tu est inter provisionem a Papa, & cum ad quem spectat providere. Phil. his Font. b. vide Paul. de Cast. conf. 167. incip. ad primum. vol. 2. & Syn. 1. 2. 6. sed quia. c. de jur. cal.

Ecc